Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

10. kolovoza 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Hitni prethodni postupak – Policijska i pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Europski uhidbeni nalog – Okvirna odluka 2002/584/PUP – Postupci predaje između država članica – Uvjeti za izvršenje – Razlozi za moguće neizvršenje – Članak 4.a stavak 1. koji proizlazi iz Okvirne odluke 2009/299/PUP – Uhidbeni nalog izdan radi izvršenja kazne zatvora – Pojam ‚suđenje koje je rezultiralo odlukom' – Osoba koja se osobno pojavila u prvom stupnju – Žalbeni postupak koji obuhvaća ponovno ispitivanje merituma predmeta – Uhidbeni nalog koji ne sadržava nijednu informaciju koja bi omogućila provjeru jesu li u žalbenom postupku poštovana prava obrane osuđene osobe"

U predmetu C-270/17 PPU,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Rechtbank Amsterdam (sud u Amsterdamu, Nizozemska), odlukom od 18. svibnja 2017., koju je Sud zaprimio istoga dana, u postupku izvršenja europskog uhidbenog naloga izdanog protiv

Tadasa Tupikasa,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: J. L. da Cruz Vilaça, predsjednik vijeća, M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits i F. Biltgen (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 11. srpnja 2017.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za T. Tupikasa, B. Kuppens, *advocaat*,

– za Openbaar Ministerie, K. van der Schaft i U. E. A. Weitzel, u svojstvu agenata,

– za nizozemsku vladu, M. Noort i M. Bulterman, u svojstvu agenata,

– za Irsku, J. Quaney, u svojstvu agenta, uz asistenciju C. Noctor, *BL*,

– za litavsku vladu, K. Dieninis, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, R. Troosters i S. Grünheid, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: nizozemski

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 26. srpnja 2017.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 4.a stavka 1. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2002/584).

2 Zahtjev je upućen u okviru izvršenja, u Nizozemskoj, europskog uhidbenog naloga koji je izdao Klaipėdos apygardos teismas (Okružni sud u Klaipėdi, Litva) protiv Tadasa Tupikasa radi izvršenja kazne zatvora u Litvi.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

EKLJP

3 Člankom 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP), naslovljenim „Pravo na pošteno suđenje”, određuje se:

„1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ili u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Presuda se mora izreći javno, ali se sredstva priopćavanja i javnost mogu isključiti iz cijele rasprave ili njezinog dijela zbog razloga koji su nužni u demokratskom društvu radi interesa morala, javnog reda ili državne sigurnosti, kad interesi maloljetnika ili privatnog života stranaka to traže, ili u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima gdje bi javnost mogla biti štetna za interes pravde.

2. Svatko optužen za kazneno djelo smatrat će se nevinim sve dok mu se ne dokaže krivnja u skladu sa zakonom.

3. Svatko optužen za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

(a) da u najkraćem roku bude obaviješten, potanko i na jeziku koji razumije, o prirodi i razlozima optužbe koja se podiže protiv njega;

(b) da ima odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu svoje obrane;

(c) da se brani sam ili uz branitelja po vlastitom izboru, a ako nema dovoljno sredstava platiti branitelja, ima pravo na besplatnog branitelja, kad to nalažu interesi pravde;

(d) da ispituje ili dade ispitati svjedoke optužbe i da se osigura prisustvo i ispitivanje svjedoka obrane pod istim uvjetima kao i svjedoka optužbe;

(e) besplatnu pomoć tumača ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava u sudu.”

Pravo Unije

Povelja

4 Članci 47. i 48. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) sadržani su u njezinoj Glavi VI., naslovljenoj „Pravda”.

5 Sukladno članku 47. Povelje, naslovljenom „Pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje”:

„Svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, u skladu s uvjetima utvrđenima ovim člankom.

Svatko ima pravo da zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Svatko ima mogućnost biti savjetovan, branjen i zastupan.

[…]”

6 Objašnjenjima koja se odnose na Povelju Europske unije o temeljnim pravima (SL 2007., C 303, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 7., str. 120.) (u daljnjem tekstu: Objašnjenja koja se odnose na Povelju) pojašnjava se, u vezi s člankom 47. drugim stavkom Povelje, da ta odredba odgovara članku 6. stavku 1. EKLJP-a.

7 U Objašnjenjima koja se odnose na Povelju u pogledu navedenog članka 47. dodano je da „[p]rema pravu Unije, pravo na pravično saslušanje nije ograničeno na sporove koji se odnose na prava i obveze građanskog prava. To je jedna od posljedica činjenice da je Unija zajednica temeljena na vladavini prava, kako je to Sud istaknuo u [presudi od 23. travnja 1986., Les Verts/Europski parlament (294/83, EU:C:1986:166)]. Međutim, u svim aspektima osim njihovog područja primjene, jamstva EKLJP-a primjenjuju se na Uniju na sličan način.”

8 Člankom 48. Povelje, naslovljenim „Pretpostavka nedužnosti i pravo na obranu”, određuje se:

„1. Svaki optuženik smatra se nedužnim sve dok mu se ne dokaže krivnja u skladu sa zakonom.

2. Zajamčeno je poštovanje prava na obranu svakog optuženika.”

9 Objašnjenjima koja se odnose na Povelju u tom se pogledu pojašnjava:

„Članak 48. jednak je članku 6. stavku 2. i 3. EKLJP-a […]

[…]

U skladu s člankom 52. stavkom 3., ovo je pravo jednakog značenja i opsega primjene kao pravo zajamčeno EKLJP-om.”

10 U stavku 1. članka 51. Povelje, naslovljenog „Područje primjene”, određuje se:

„Odredbe ove Povelje odnose se na institucije, tijela, urede i agencije Unije, uz poštovanje načela supsidijarnosti, te na države članice samo kada provode pravo Unije […]”

11 Člankom 52. Povelje, naslovljenim „Opseg i tumačenje prava i načela”, određeno je:

„1. Svako ograničenje pri ostvarivanju prava i sloboda priznatih ovom Poveljom mora biti predviđeno zakonom i mora poštovati bit tih prava i sloboda. Podložno načelu proporcionalnosti, ograničenja su moguća samo ako su potrebna i ako zaista odgovaraju ciljevima od općeg interesa koje priznaje Unija ili potrebi zaštite prava i sloboda drugih osoba.

[…]

3. U onoj mjeri u kojoj ova Povelja sadrži prava koja odgovaraju pravima zajamčenima Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, značenje i opseg primjene tih prava jednaki su onima iz spomenute Konvencije. Ova odredba ne sprječava pravo Unije da pruži širu zaštitu.

[…]

7. Sudovi Unije i država članica uzimaju u obzir objašnjenja sastavljena kao smjernice za tumačenje ove Povelje.”

Okvirne odluke 2002/584 i 2009/299

12 Uvodne izjave 1., 5., 6., 8., 10. i 12. Okvirne odluke 2002/584 glase:

„(1) U skladu sa Zaključcima Europskog vijeća u Tampereu, održanoga 15. i 16. listopada 1999., a posebno u skladu s njihovom točkom 35., formalni postupak izručivanja trebao bi biti ukinut između država članica u odnosu na osobe koje bježe pred pravdom nakon što im je izrečena pravomoćna presuda, a postupci za izručenje trebali bi biti ubrzani u odnosu na osobe osumnjičene za počinjenje kaznenoga djela.

[…]

(5) […] [U]vođenje novog pojednostavljenog sustava predaje osuđenih ili osumnjičenih osoba u svrhe izvršenja kaznenih presuda ili kaznenog progona omogućuje ukidanje zamršenosti i opasnosti od kašnjenja koji postoje kod sadašnjih postupaka izručivanja. […]

(6) Europski uhidbeni nalog, predviđen ovom Okvirnom odlukom, prva je konkretna mjera u području kaznenog prava kojom se primjenjuje načelo uzajamnog priznavanja, koje Europsko vijeće smatra ‚kamenom temeljcem' pravosudne suradnje.

[…]

(8) Odluke o izvršavanju europskog uhidbenog naloga moraju biti podložne dostatnom nadzoru, a to znači da će pravosudno tijelo države članice u kojoj je tražena osoba uhićena morati donijeti odluku o njezinoj predaji.

[…]

(10) Mehanizam europskog uhidbenog naloga temelji se na visokoj razini povjerenja između država članica. Njegova primjena može biti suspendirana samo u slučaju da neka država članica ozbiljno i neprekidno krši načela iz članka 6. stavka 1. [UEU-a, koji je nakon izmjene postao članak 2. UEU-a]. Kršenje utvrđuje Vijeće u skladu s odredbama članka 7. stavka 1. [UEU-a, koji je nakon izmjene postao članak 7. stavak 2. UEU-a] s posljedicama predviđenima u članku 7. stavku 2. Ugovora.

[…]

(12) Ova Okvirna odluka poštuje temeljna prava i načela priznata u članku 6. [UEU-a], koja se odražavaju i u Povelji […], a posebno u njezinu poglavlju VI. Ništa u ovoj Okvirnoj odluci ne smije se tumačiti kao zabrana odbijanja predaje osobe za kojom je izdan europski uhidbeni nalog, ako postoji razlog za uvjerenje, na temelju objektivnih elemenata, da je spomenuti uhidbeni nalog izdan u svrhe progona ili kažnjavanja osobe zbog njezina spola, rase, vjere, etničkog podrijetla, državljanstva, jezika, političkih uvjerenja ili spolnog usmjerenja, ili ako bi položaj te osobe mogao biti ugrožen zbog bilo kojega od tih razloga.

[…]"

13 Člankom 1. te okvirne odluke, naslovljenim „Definicija europskog uhidbenog naloga i obveza njegova izvršenja", propisuje se:

„1. Europski uhidbeni nalog je sudska odluka koju izdaje država članica s ciljem uhićenja i predaje tražene osobe od strane druge države članice, zbog vođenja kaznenog progona, izvršenja kazne zatvora ili naloga za oduzimanje slobode.

2. Države članice izvršavaju svaki europski uhidbeni nalog na temelju načela uzajamnog priznavanja u skladu s odredbama ove Okvirne odluke.

3. Ova Okvirna odluka ne mijenja obvezu poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u članku 6. [UEU-a]."

14 Člancima 3., 4. i 4.a navedene okvirne odluke utvrđuju se razlozi za obvezno i za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga.

15 Okvirnom odlukom 2009/299 pojašnjavaju se razlozi na temelju kojih pravosudno tijelo izvršenja države članice može odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga kada se dotična osoba nije pojavila na suđenju. U uvodnim izjavama 1., 2., 4. do 8., 14. i 15. navedeno je:

„(1) Pravo okrivljenika na osobno pojavljivanje na suđenju uključeno je u pravo na pošteno suđenje predviđeno u članku 6. [EKLJP-a], sukladno tumačenju Europskog suda za ljudska prava. [Taj sud] je također objavio da pravo okrivljenika na osobno pojavljivanje na suđenju nije apsolutno i da se pod određenim uvjetima okrivljenik može svojevoljno, izričito ili prešutno, ali u svakom slučaju nedvojbeno, odreći tog prava.

(2) Različite okvirne odluke o provedbi načela uzajamnog priznavanja pravomoćnih sudskih odluka ne rješavaju dosljedno pitanje odluka donesenih nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila. Te bi razlike mogle otežati rad praktičara i naškoditi pravosudnoj suradnji.

[…]

(4) Stoga je potrebno odrediti jasne i zajedničke razloge za nepriznavanje odluka donesenih nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila. Cilj je ove Okvirne odluke preciznije odrediti spomenute zajedničke razloge na temelju kojih se tijelu izvršenja dopušta izvršenje odluke unatoč odsutnosti osobe prilikom suđenja, uz istodobno puno poštovanje prava te osobe na obranu. Namjena ove Okvirne odluke nije urediti oblike i metode, uključujući postupovne zahtjeve, koji se upotrebljavaju za postizanje rezultata utvrđenih u ovoj Okvirnoj odluci, a koji su predmet nacionalnog prava država članica.

(5) Spomenute promjene iziskuju izmjenu postojećih okvirnih odluka o provedbi načela uzajamnog priznavanja pravomoćnih sudskih odluka. Nove bi odredbe trebale poslužiti i kao osnova za buduće instrumente u ovom području.

(6) Odredbama ove Okvirne odluke o izmjeni ostalih okvirnih odluka određuju se uvjeti pod kojima se ne bi smjelo odbiti priznavanje i izvršenje odluke donesene nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila. Radi se o alternativnim uvjetima; u slučaju zadovoljavanja jednog od uvjeta tijelo izdavanja, ispunjavanjem pripadajućeg odjeljka europskog uhidbenog naloga ili odgovarajuće potvrde u skladu s drugim okvirnim odlukama, jamči da su zahtjevi ispunjeni ili da će biti ispunjeni, što bi trebalo biti dovoljno za izvršenje odluke na temelju načela uzajamnog priznavanja.

(7) Priznavanje i izvršenje odluke donesene nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila ne bi se smjelo odbiti ako je osoba bila osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo donošenjem odluke, ili ako je osoba na drugi način stvarno primila službenu obavijest o datumu i mjestu suđenja, tako da se nedvojbeno utvrdilo da je ona bila upoznata s predviđenim suđenjem. U tom se kontekstu podrazumijeva da je osoba morala ‚pravovremeno' primiti takvu obavijest, to jest dovoljno rano kako bi mogla sudjelovati na suđenju i učinkovito iskoristiti svoje pravo na obranu.

(8) Pravo okrivljenika na pošteno suđenje zajamčeno je [EKLJP-om] prema tumačenju Europskog suda za ljudska prava. To pravo uključuje pravo dotične osobe da se osobno pojavi na suđenju. Kako bi izvršavala to pravo, dotična osoba treba biti upoznata s predviđenim suđenjem. Prema ovoj Okvirnoj odluci svaka bi država članica trebala, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, osigurati da okrivljenik bude upoznat sa suđenjem, pri čemu se podrazumijeva da se pritom moraju ispunjavati zahtjevi navedene konvencije. U skladu sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava, prilikom razmatranja o tome je li način obavješćivanja prikladan da se osigura upoznatost osobe sa suđenjem, posebna bi se pozornost, prema potrebi, trebala obratiti i na pažnju dotične osobe radi primanja upućene obavijesti.

[…]

(14) Ova je Okvirna odluka ograničena na preciznije određivanje razloga za nepriznavanje u instrumentima provedbe načela uzajamnog priznavanja. Stoga je područje primjene odredbi, poput onih o pravu na obnovu postupka, ograničeno na definiranje spomenutih razloga za nepriznavanje. One nisu namijenjene usklađivanju nacionalnog zakonodavstva. Ovom Okvirnom odlukom ne dovode se u pitanje budući instrumenti Europske unije namijenjeni približavanju zakonodavstava država članica u području kaznenog prava.

(15) Razlozi za nepriznavanje fakultativni su. Međutim, diskrecijsko pravo država članica za prenošenje tih razloga u nacionalno pravo posebno je uređeno pravom na pošteno suđenje uzimajući pritom u obzir ukupni cilj ove Okvirne odluke u smislu jačanja postupovnih prava osoba i olakšavanja pravosudne suradnje u kaznenim stvarima […]"

16 U skladu s člankom 1. Okvirne odluke 2009/299, naslovljenim „Ciljevi i područje primjene":

„1. Ciljevi ove Okvirne odluke su jačanje postupovnih prava osoba protiv kojih se vodi kazneni postupak, olakšavanje pravosudne suradnje u kaznenim stvarima te, posebno, poboljšanje uzajamnog priznavanja sudskih odluka između država članica.

2. Ovom se Okvirnom odlukom ne utječe na obvezu poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u članku 6. Ugovora, uključujući pravo na obranu osoba protiv kojih se vodi kazneni postupak, niti na obveze pravosudnih tijela u tom pogledu.

3. Ovom se Okvirnom odlukom utvrđuju zajednička pravila za priznavanje i/ili izvršenje sudskih odluka u jednoj državi članici (država članica izvršenja) koje je izdala druga država članica (država članica izdavanja) nakon postupka na kojem dotična osoba nije bila prisutna […]”

17 Članak 4.a Okvirne odluke 2002/584 umetnut je člankom 2. Okvirne odluke 2009/299 i naslovljen „Odluke donesene nakon suđenja na kojem se osoba nije osobno pojavila”. Stavak 1. tog članka glasi:

„Pravosudno tijelo izvršenja može također odbiti izvršiti europski uhidbeni nalog izdan radi izvršenja kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode ako se osoba nije osobno pojavila na suđenju koje je rezultiralo odlukom, osim ako se u europskom uhidbenom nalogu navodi da je osoba u skladu s dodatnim postupovnim zahtjevima utvrđenima u nacionalnom pravu države članice izdavanja:

(a) pravovremeno:
   i. bila osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo odlukom, ili je na neki drugi način stvarno primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja, tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem;

   i
   ii. bila obaviještena da se odluka može donijeti u slučaju njezinog nepojavljivanja na suđenju;

ili

(b) bila upoznata s predviđenim suđenjem i ovlastila je pravnog zastupnika, kojeg je imenovala dotična osoba ili država, da je brani tijekom suđenja te ju je taj zastupnik uistinu branio tijekom suđenja;

ili

(c) nakon dostave odluke i nakon što je izričito obaviještena o pravu na obnovu postupka ili žalbu, pri čemu ta osoba ima pravo sudjelovati te se [može] preispitati [meritum] predmeta zajedno s novim dokazima, što može dovesti do ukidanja početne odluke:
   i. izričito izjavila da ne osporava odluku;

   ili
   ii. nije zahtijevala obnovu postupka niti podnijela žalbu u primjenjivom roku;

ili

(d) joj odluka nije osobno dostavljena, nego:
   i. će joj biti osobno dostavljena bez odgode nakon predaje te će biti izričito obaviještena o svojem pravu na obnovu postupka ili žalbu, pri čemu ta osoba ima pravo sudjelovati te se [može] preispitati [meritum] predmeta zajedno s novim dokazima, što može dovesti do ukidanja početne odluke;

   i
   ii. bit će obaviještena o roku u kojem mora zahtijevati obnovu postupka ili podnijeti žalbu, kako se navodi u odgovarajućem europskom uhidbenom nalogu.”

18 U članku 8. stavku 1. Okvirne odluke 2002/584 određeno je:

„Europski uhidbeni nalog sadrži sljedeće informacije, u skladu s obrascem u prilogu:

(a) identitet i državljanstvo tražene osobe;

(b) ime, adresu, brojeve telefona i telefaksa te adrese za elektroničku poštu pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog;

(c) dokaz o postojanju izvršive presude, uhidbenog naloga ili druge izvršive sudske odluke s istim učinkom, obuhvaćene odredbama članaka 1. i 2.;

(d) prirodu i pravni opis kaznenog djela, posebno u vezi s odredbama članka 2.;

(e) opis okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, uključujući vrijeme, mjesto i stupanj sudjelovanja tražene osobe;

(f) izrečenu kaznu, ako postoji pravomoćna presuda, ili sve propisane kazne za kazneno djelo u skladu s pravom države članice izdavateljice uhidbenog naloga;

(g) ako je moguće, ostale posljedice počinjenja kaznenog djela.”

19 Člankom 15. te okvirne odluke, naslovljenim „Odluka o predaji”, propisuje se:

„1. Pravosudno tijelo izvršenja odlučuje, u rokovima i pod uvjetima utvrđenima ovom Okvirnom odlukom, treba li osoba biti predana.

2. Ako pravosudno tijelo izvršenja utvrdi da su informacije koje je dostavila država članica izdavateljica uhidbenog naloga nedostatne i ne omogućavaju donošenje odluke o predaji tražene osobe, od nje zahtijeva da potrebne dopunske informacije, posebno one u vezi s člancima 3. do 5. te s odredbama članka 8., budu žurno dostavljene te može postaviti rok za njihov primitak, uzimajući u obzir potrebu poštovanja rokova iz članka 17.

3. Pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog u bilo koje doba može pravosudnom tijelu izvršenja poslati sve korisne dodatne informacije.”

20 U skladu s člankom 17. navedene okvirne odluke:

„1. Europski uhidbeni nalog obrađuje se i izvršava kao žurni predmet.

2. U slučajevima u kojima tražena osoba pristaje na vlastitu predaju, pravomoćna odluka o izvršenju europskog uhidbenog naloga trebala bi biti donesena u roku od 10 dana nakon njezina pristanka.

3. U ostalim slučajevima, pravomoćna odluka o izvršenju europskog uhidbenog naloga trebala bi biti donesena u roku od 60 dana od uhićenja tražene osobe.

4. Ako, u posebnim slučajevima, europski uhidbeni nalog ne može biti izvršen u rokovima iz stavaka 2. ili 3., pravosudno tijelo izvršenja o tome odmah obavještava pravosudno tijelo koje je izdalo uhidbeni nalog, navodeći razloge kašnjenja. U tome slučaju, rok može biti produljen za dodatnih 30 dana.

[…]”

21 Obrazac s jedinstvenim oblikom europskog uhidbenog naloga sadržan je u Prilogu toj okvirnoj odluci.

Nizozemsko pravo

22 Okvirna odluka 2002/584 prenesena je u nizozemsko pravo Overleveringswetom (Zakon o predaji) od 29. travnja 2004. (Stb. 2004, br. 195, u daljnjem tekstu: OLW).

23 Članak 12. OLW-a glasi:

„Predaja nije dopuštena ako je europski uhidbeni nalog izdan radi izvršenja presude, a okrivljenik se nije osobno pojavio na raspravi koja je rezultirala navedenom presudom, osim ako je u europskom uhidbenom nalogu navedeno da je, u skladu s postupovnim zahtjevima države članice izdavanja:

(a) okrivljenik bio pravovremeno i osobno pozvan te time obaviješten o predviđenom datumu i mjestu rasprave koja je rezultirala donošenjem odluke ili je na drugi način stvarno primio službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu te rasprave, tako da se nedvojbeno utvrdilo da je bio upoznat s predviđenom raspravom i obaviješten da se odluka može donijeti u slučaju njegova nepojavljivanja; ili

(b) okrivljenik bio obaviješten o raspravi i za obranu ovlastio odvjetnika kojeg je sam izabrao ili kojeg je imenovala država te ga je taj odvjetnik branio na raspravi; ili

(c) okrivljenik, nakon dostave odluke i nakon što je izričito obaviješten o pravu na obnovu postupka ili žalbu, pri čemu ima pravo sudjelovati te se može preispitati meritum predmeta zajedno s novim dokazima, što može dovesti do izmjene početne odluke:
1. izričito izjavio da ne osporava odluku; ili
2. nije zahtijevao obnovu postupka niti podnio žalbu u primjenjivom roku; ili

(d) okrivljeniku odluka nije osobno dostavljena, nego:
1. će mu biti osobno dostavljena bez odgode nakon njegove predaje te će biti izričito obaviješten o svojem pravu na obnovu postupka ili na žalbu, u kojima ta osoba ima pravo sudjelovati i koji omogućuju da se preispita meritum predmeta zajedno s novim dokazima, a što može dovesti do ukidanja početne odluke;
2. bit će obaviješten o roku u kojem mora zahtijevati obnovu postupka ili podnijeti žalbu, kako se navodi u europskom uhidbenom nalogu o kojem je riječ.”

24 Prilog 2. OLW-u naslovljen „Predložak europskog uhidbenog naloga […] odgovara Prilogu Okvirnoj odluci 2002/584.

Glavni postupak i prethodno pitanje

25 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je officier van justitie bij de rechtbank (državni odvjetnik pri sudu) nacionalnom sudu Rechtbanku Amsterdam (sud u Amsterdamu, Nizozemska) 22. veljače 2017. podnio zahtjev za izvršenje europskog uhidbenog naloga koji je 14. veljače 2017. izdao Klaipėdos apygardos teismas (Okružni sud u Klaipėdi, Litva) (u daljnjem tekstu: predmetni europski uhidbeni nalog).

26 Tim europskim uhidbenim nalogom traži se uhićenje i predaja T. Tupikasa, litavskog državljana bez prebivališta ili boravišta u Nizozemskoj, radi izvršenja kazne zatvora u trajanju od jedne godine i četiri mjeseca u Litvi.

27 U tom pogledu navedeni europski uhidbeni nalog navodi da postoji izvršna presuda koju je 26. kolovoza 2016. donio Klaipėdos miesto apylinkės teismas (Općinski sud u Klaipėdi, Litva) kojom se T. Tupikas osuđuje na tu kaznu za dva kaznena djela na temelju litavskog prava. U navedenom europskom uhidbenom nalogu se osim toga pojašnjava da je dotična osoba podnijela žalbu protiv te presude i da je Klaipėdos apygardos teismas (Okružni sud u Klaipėdi) odlukom od 8. prosinca 2016. žalbu odbio, tako da žalbeni postupak nije doveo do izmjene osuđujuće presude koja je protiv T. Tupikasa izrečena u prvom stupnju.

28 Nesporno je da se T. Tupikas osobno pojavio na suđenju u prvom stupnju.

29 Međutim, predmetni europski uhidbeni nalog nije sadržavao informacije o žalbenom postupku, osobito u vezi s pitanjem je li se dotična osoba pojavila pred Klaipėdos apygardos teismas (Okružni sud u Klaipėdi) i, ako nije, jesu li u pogledu žalbenog postupka ispunjeni uvjeti navedeni u jednoj od točaka (a) do (d) članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584.

30 Sud koji je uputio zahtjev stoga pita primjenjuje li se, u slučaju poput onog u glavnom postupku, ta okvirna odluka samo na prvostupanjski postupak ili također na žalbeni postupak.

31 U prvom slučaju, taj sud smatra da u ovom predmetu ne može odbiti izvršenje odnosnog europskog uhidbenog naloga zato što se osoba pojavila osobno pred prvostupanjskim sudom.

32 Suprotno tomu, u drugom slučaju, nužno je da se od pravosudnog tijela koje je izdalo uhidbeni nalog zahtijevaju dopunske informacije o žalbenom postupku prije nego što se donese odluka o predaji T. Tupikasa.

33 Sud koji je uputio zahtjev smatra da postoji više elemenata koji govore u prilog tumačenju da se članak 4.a stavak 1. Okvirne odluke 2002/584 također primjenjuje na žalbeni postupak s obzirom na to da se u okviru tog postupka preispituje meritum predmeta.

34 Navedeni sud se u tom pogledu oslanja na tekst točaka (c) i (d) članka 4.a stavka 1. te okvirne odluke, koji se, među ostalim, odnosi na „obnovu postupka ili žalbu, pri čemu […] [se može] preispitati [meritum] predmeta zajedno s novim dokazima”.

35 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, iz te formulacije proizlazi da se navedena odredba odnosi na situaciju u kojoj je kazneni sud odlučio o meritumu predmeta u smislu da je donio odluku o krivnji osobe u vezi s kaznenim djelom koje joj se stavlja na teret te joj, ako je primjenjivo, za to kazneno djelo izrekao kaznu. Suprotno tomu, to nije slučaj kada se navedeni sud ograničio na odlučivanje o pravnim pitanjima, kao u okviru žalbe u kasacijskom postupku.

36 Sud koji je uputio zahtjev dodaje da tekst članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584 ne ograničava doseg te odredbe na prvostupanjski postupak s obzirom na to da se točkama (c) i (d) te okvirne odluke izričito upućuje i na „obnovu postupka” i na „žalbu”.

37 Osim toga, takvo tumačenje članka 4.a stavka 1. te okvirne odluke potkrijepljeno je ciljem navedene odredbe prema kojem se, kao što je to Sud presudio u točki 43. presude od 26. veljače 2013., Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107), i točki 37. presude od 24. svibnja 2016., Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346), pravosudnom tijelu izvršenja nastoji omogućiti da dopusti predaju unatoč odsutnosti tražene osobe na suđenju koje je rezultiralo njezinom osudom, uz istodobno puno poštovanje prava obrane.

38 Prava obrane naime dio su prava na pošteno suđenje, u smislu članka 6. EKLJP-a i članka 47. Povelje, tako da je država članica, kada uspostavi žalbeni postupak, dužna osigurati da dotična osoba u okviru tog postupka ima temeljna jamstva navedena u tim odredbama. Slijedom toga, iako dotična osoba ima mogućnost odreći se svojih prava obrane, kazneni sud koji je pozvan ponovno odlučiti o krivnji dotične osobe, kao što je to presudio Europski sud za ljudska prava, ipak ne može donijeti odluku a da izravno ne ocijeni dokaze koje je osobno podnio okrivljenik koji želi dokazati da nije počinio djelo koje navodno predstavlja kazneno djelo. U takvoj situaciji sama okolnost da je osoba mogla ostvariti svoja prava obrane u prvom stupnju nije, prema tome, dovoljna da bi se moglo zaključiti da su poštovani zahtjevi koje postavlja članak 6. EKLJP-a i članak 47. Povelje.

39 Sud koji je uputio zahtjev navodi međutim da se određeni broj drugih država članica ne slaže s takvim tumačenjem. Također bi se moglo tvrditi da načelo uzajamnog povjerenja nalaže da se, ako se utvrdi da su prava obrane dotične osobe u potpunosti poštovana u okviru prvostupanjskog postupka, smatra da tijela države članice izdavateljice nisu povrijedila temeljna prava priznata pravom Unije u okviru eventualnih drugih postupaka. Sud međutim u tom pogledu još nije donio odluku.

40 U tim je okolnostima rechtbank Amsterdam (sud u Amsterdamu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li žalbeni postupak

– u kojem je provedeno ispitivanje merituma predmeta i

– koji je rezultirao (ponovnom) osudom dotične osobe i/ili potvrdom osude izrečene u prvom stupnju,

– na čije se izvršenje odnosi [europski uhidbeni nalog],

‚suđenje koje je rezultiralo odlukom' u smislu članka 4. stavka 1. Okvirne odluke [2002/584]?"

Hitni postupak

41 Sud koji je uputio zahtjev traži da se o ovom zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom prethodnom postupku, predviđenom člankom 107. Poslovnika Suda.

42 U potporu svojem zahtjevu taj sud navodi činjenicu da je T. Tupikas trenutačno zadržan u Nizozemskoj, u očekivanju izvršenja predmetnog europskog uhidbenog naloga koji su protiv njega izdala nadležna tijela Republike Litve.

43 Sud koji je uputio zahtjev osim toga navodi da u tom pogledu ne može donijeti odluku prije nego što Sud odluči o ovom zahtjevu za prethodnu odluku. Odgovor Suda na postavljeno pitanje ima stoga izravan i odlučujući utjecaj na trajanje zadržavanja T. Tupikasa u Nizozemskoj radi njegove eventualne predaje izvršenjem tog europskog uhidbenog naloga.

44 Kao prvo, treba utvrditi da se ovaj zahtjev za prethodnu odluku odnosi na tumačenje Okvirne odluke 2002/584 koja spada u područja iz glave V. trećeg dijela UFEU-a u vezi s područjem slobode, sigurnosti i pravde. Na taj se zahtjev, slijedom toga, može primijeniti hitni prethodni postupak.

45 Kao drugo, glede kriterija hitnosti, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, treba uzeti u obzir okolnost da je osobi na koju se odnosi glavni postupak trenutačno oduzeta sloboda te da njezino zadržavanje ovisi o ishodu glavnog postupka (presuda od 10. studenoga 2016., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, t. 21. i navedena sudska praksa). Osim toga, položaj dotične osobe treba ocijeniti s obzirom na stanje na dan ispitivanja zahtjeva da se o zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom prethodnom postupku (presuda od 24. svibnja 2016., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, t. 22. i navedena sudska praksa).

46 U ovom je slučaju pak s jedne strane nesporno da na taj datum T. Tupikas nije bio na slobodi. S druge strane, njegovo je zadržavanje ovisno o ishodu glavnog postupka s obzirom na to da je mjera zadržavanja protiv njega, kako je objasnio sud koji je uputio zahtjev, bila određena u okviru izvršenja predmetnog europskog uhidbenog naloga.

47 U tim uvjetima peto vijeće Suda odlučilo je 8. lipnja 2017., na prijedlog suca izvjestitelja i nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika, prihvatiti zahtjev nacionalnog suda da se o ovom zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom postupku.

O prethodnom pitanju

48 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti nastoji odrediti doseg pojma „suđenje koje je rezultiralo odlukom”, u smislu članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584, u slučaju u kojem je u državi članici izdavateljici europskog uhidbenog naloga doneseno više sudskih odluka, od kojih je barem jedna donesena, a da se osoba nije osobno pojavila na suđenju. Sud koji je uputio zahtjev određenije pita treba li, u takvom slučaju, žalbeni postupak smatrati odlučujućim za potrebe primjene navedene odredbe.

49 Najprije treba podsjetiti da se, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, Okvirna odluka 2002/584 temelji na načelu uzajamnog priznavanja, koje se samo kao „kamen temeljac“ pravosudne suradnje, kao što proizlazi iz uvodne izjave 6. te okvirne odluke, zasniva na uzajamnom povjerenju između država članica u svrhu ostvarenja cilja dodijeljenog Uniji, da postane područje slobode, sigurnosti i pravde (vidjeti u tom smislu presudu od 10. studenoga 2016., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, t. 25. do 28. i navedenu sudsku praksu).

50 Radi toga se člankom 1. stavkom 2. navedene okvirne odluke propisuje pravilo prema kojem su države članice obvezne izvršiti svaki europski uhidbeni nalog na temelju načela uzajamnog priznavanja u skladu s odredbama te iste okvirne odluke. Pravosudna tijela izvršenja mogu dakle, osim u iznimnim okolnostima, odbiti izvršiti takav nalog samo u taksativno navedenim slučajevima neizvršenja predviđenima Okvirnom odlukom 2002/584, a izvršenje europskog uhidbenog naloga može se uvjetovati samo jednim od uvjeta koji su njome taksativno propisani. Slijedom toga, dok je izvršenje europskog uhidbenog naloga načelo, odbijanje izvršenja zamišljeno je kao iznimka koja se mora usko tumačiti (presuda od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 19. i navedena sudska praksa).

51 Navedena okvirna odluka tako, s jedne strane, izričito navodi razloge za obvezno (članak 3.) i moguće neizvršavanje (članci 4. i 4.a) europskog uhidbenog naloga kao i, s druge strane, jamstva koja mora, u nekim slučajevima, pružiti država članica izdavateljica naloga (članak 5.).

52 Što se tiče posebno slučaja u kojem se europski uhidbeni nalog odnosi na izvršenje kazne izrečene u odsutnosti, izvornom verzijom članka 5. točke 1. Okvirne odluke 2002/584 bilo je predviđeno pravilo prema kojem je država članica izvršenja u tom slučaju mogla predaju dotične osobe uvjetovati jamstvom obnove postupka u prisutnosti te osobe u državi članici izdavateljici.

53 Ta odredba stavljena je izvan snage Okvirnom odlukom 2009/299 i u Okvirnoj odluci 2002/584 zamijenjena novim člankom 4.a koji ograničava mogućnost odbijanja izvršenja europskog uhidbenog naloga time što precizno i ujednačeno nabraja uvjete pod kojima se ne može odbiti priznavanje i izvršenje odluke donesene nakon suđenja na kojem se osoba o kojoj je riječ nije osobno pojavila (vidjeti u tom smislu presudu od 26. veljače 2013., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, t. 41.).

54 Kao što proizlazi iz samog teksta članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584, pravosudno tijelo izvršenja ima mogućnost odbiti izvršiti europski uhidbeni nalog izdan radi izvršenja kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode ako se osoba nije osobno pojavila na suđenju koje je rezultiralo odlukom, osim ako se u europskom uhidbenom nalogu navodi da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u točkama (a) do (d) te odredbe.

55 Slijedi da je pravosudno tijelo izvršenja dužno izvršiti europski uhidbeni nalog, bez obzira na odsutnost osobe na suđenju koje je rezultiralo odlukom, ako se utvrdi postojanje jedne od okolnosti iz članka 4.a stavka 1. točaka (a), (b), (c) ili (d) te okvirne odluke.

56 U tom pogledu člankom 4.a stavkom 1. točkama (a) i (b) navedene okvirne odluke predviđa se da je pravosudno tijelo izvršenja, kada je osoba osuđena u odsutnosti pravovremeno bila upoznata s predviđenim suđenjem i obaviještena da se odluka može donijeti u slučaju njezina nepojavljivanja na suđenju ili je bila upoznata s predviđenim suđenjem i ovlastila pravnog zastupnika da je brani, dužno izvršiti predaju te osobe.

57 Osim toga, člankom 4.a stavkom 1. točkama (c) i (d) navedene okvirne odluke nabrajaju se slučajevi u kojima je pravosudno tijelo izvršenja dužno izvršiti europski uhidbeni nalog unatoč tomu što osoba ima pravo na obnovu postupka kada je u tom nalogu navedeno ili da osoba o kojoj je riječ nije zahtijevala obnovu postupka ili da će biti izričito obaviještena o svojem pravu na takvo preispitivanje.

58 Kao što je to Sud već presudio, člankom 4.a Okvirne odluke 2002/584 nastoji se osigurati visoka razina zaštite i omogućiti tijelu izvršenja da izvrši predaju dotične osobe unatoč odsutnosti na suđenju koje je rezultiralo njezinom osudom, uz istodobno puno poštovanje prava obrane (presuda od 24. svibnja 2016., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, t. 37.).

59 Drugim riječima, načela uzajamnog povjerenja i priznavanja na kojima se temelji ta okvirna odluka ni na koji način ne mogu narušiti temeljna prava zajamčena osobama o kojima je riječ.

60 Treba naime podsjetiti da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, pravila sekundarnog prava Unije treba tumačiti i primjenjivati uz poštovanje temeljnih prava (vidjeti osobito presudu od 16. veljače 2017., C. K. i dr., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, t. 59.), čiji je sastavni dio poštovanje prava obrane koja proizlaze iz prava na pošteno suđenje utvrđenog u člancima 47. i 48. Povelje i članku 6. EKLJP-a.

61 Također, člankom 1. stavkom 3. Okvirne odluke 2002/584 određuje se da ona „ne mijenja obvezu poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u članku 6. [UEU-a]”.

62 Člankom 1. stavkom 1. Okvirne odluke 2009/299 se u tom pogledu pojašnjava da su ciljevi kojima teži „jačanje postupovnih prava osoba protiv kojih se vodi kazneni postupak, […] [i] […] poboljšanje uzajamnog priznavanja sudskih odluka između država članica”. Što se tiče članka 1. stavka 2. te okvirne odluke, koji preuzima sadržaj članka 1. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584, njime se izričito upućuje na nužnost da se osobama protiv kojih se vodi kazneni postupak jamče prava obrane i ističe obveza pravosudnih tijela država članica da poštuju temeljna prava.

63 Okvirnu odluku 2002/584 prema tome treba tumačiti tako da se osigura sukladnost sa zahtjevima poštovanja temeljnih prava dotičnih osoba a da time ne bude ugrožena učinkovitost sustava pravosudne suradnje između država članica u kojem je europski uhidbeni nalog, kako ga je predvidio zakonodavac Unije, jedan od ključnih elemenata.

64 Pojam „suđenja koje je rezultiralo odlukom” u smislu članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584, u slučaju navedenom u točki 48. ove presude, treba tumačiti s obzirom na ta razmatranja.

65 U tom pogledu treba, kao prvo, podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda iz zahtjeva za ujednačenu primjenu prava Unije kao i načela jednakosti proizlazi da pojmovi iz odredbe prava Unije koja ne sadržava nikakvo izričito upućivanje na pravo država članica radi utvrđivanja svojeg smisla i dosega moraju u cijeloj Uniji imati autonomno i ujednačeno tumačenje, koje treba dati uzimajući u obzir kontekst odredbe i cilj predmetnog propisa (presuda od 24. svibnja 2016., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, t. 28. i navedena sudska praksa).

66 Iako je točno da Okvirna odluka 2002/584 i osobito njezin članak 4.a stavak 1. sadržavaju više izričitih upućivanja na pravo država članica, nijedno od tih upućivanja ne odnosi se međutim na pojam „suđenje koje je rezultiralo odlukom” u smislu te odredbe.

67 U tim okolnostima valja smatrati da taj izraz, koji je predmet ovog zahtjeva za prethodnu odluku, treba razumjeti kao autonoman pojam prava Unije i ujednačeno tumačiti na njezinu području, neovisno o kvalifikacijama u državama članicama.

68 Osim toga, takvo tumačenje potvrđeno je kronologijom nastanka Okvirne odluke 2009/299. Naime, kako proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 2. i 4., zakonodavac Unije, koji je ustanovio da bi nepostojanje ujednačenog uređivanja pitanja povezanih s odlukama donesenima nakon suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila moglo osobito naštetiti pravosudnoj suradnji, smatrao je potrebnim odrediti jasne i zajedničke razloge za nepriznavanje odluka donesenih nakon suđenja na kojem se osoba nije osobno pojavila, pritom ne uređujući oblike i metode, uključujući postupovne zahtjeve, koji se upotrebljavaju za postizanje rezultata utvrđenih u navedenoj okvirnoj odluci (presuda od 24. svibnja 2016., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, t. 31.).

69 Kao drugo, treba utvrditi da samo tekst članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584 ne omogućuje točnije određivanje pojma „suđenje koje je rezultiralo odlukom” sadržanog u toj odredbi. Taj izraz naime nije u toj odredbi ni definiran ni drukčije pojašnjen s obzirom na to da naslov navedenog članka samo upućuje na „[o]dluke donesene nakon suđenja na kojem se osoba nije osobno pojavila”.

70 U tim okolnostima doseg predmetnog pojma treba odrediti tako da ga se stavi u njegov kontekst. U tu svrhu valja, kao treće, uzeti u obzir ostale odredbe te okvirne odluke, među kojima se nalazi navedeni članak 4.a stavak 1.

71 U tom pogledu treba istaknuti da, iako se u članku 8. stavku 1. točki (c) Okvirne odluke 2002/584 koriste izrazi „izvršiva presuda” ili „druge izvršive sudske odluke s istim učinkom” i iako je takav izvršni karakter odlučujući za određivanje trenutka od kojeg se može izdati europski uhidbeni nalog, on je manje relevantan u okviru članka 4.a stavka 1. te okvirne odluke. Suprotno tomu, za potrebe tumačenja navedenog članka 4.a stavka 1. treba uzeti u obzir „pravomoćan” karakter „odluke” ili „presude”, kao što usklađeno proizlazi iz drugih relevantnih odredbi navedene okvirne odluke.

72 Tako se članak 3. stavak 2. i članak 8. točka (f) Okvirne odluke 2002/584 odnose na „pravomoćnu presudu” kojom se izriče kazna. Što se tiče članka 2. stavka 1. te okvirne odluke, on se odnosi na „izrečene kazne”, dok se u članku 4. navedene okvirne odluke u točki 3. koristi izraz „pravomoćna presuda” i u točki 5. „osoba pravomoćno osuđena”.

73 Isto vrijedi i za više uvodnih izjava okvirnih odluka 2002/584 i 2009/299. Tako se izraz „pravomoćna presuda” nalazi u uvodnoj izjavi 1. Okvirne odluke 2002/584, dok uvodne izjave 2. i 5. Okvirne odluke 2009/299 koriste izraze „pravomoćne sudske odluke” i „pravomoćne [presude]”.

74 Stoga treba smatrati da pojam „suđenje koje je rezultiralo odlukom” u smislu članka 4.a Okvirne odluke 2002/584 treba razumjeti tako da određuje postupak koji je doveo do sudske odluke kojom je osoba čija se predaja traži u okviru izvršenja europskog uhidbenog naloga pravomoćno osuđena.

75 Takvo tumačenje pojma „odluka” je osim toga sukladno onom pojma „suđenje koje je rezultiralo osudom”, koje je, u svrhu tumačenja članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584, Sud već dao u točki 37. svoje presude od 24. svibnja 2016., Dworzecki, (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346).

76 Nadalje, ako u određenim slučajevima pravomoćna osuđujuća presuda odgovara izvršnoj kaznenoj odluci, taj aspekt ostaje uređen različitim nacionalnim postupovnim pravilima, posebno kada je više odluka doneseno na uzastopnim stupnjevima sudovanja.

77 Tako kada je, kao što je slučaj u glavnom predmetu, država članica izdavateljica uspostavila sustav dvostupanjskog sudovanja, na način da kazneni postupak obuhvaća više stupnjeva i može dovesti do uzastopnih sudskih odluka, valja kao četvrto odrediti koje od tih odluka treba smatrati onima koje sadržavaju pravomoćnu osudu u smislu točke 74. ove presude.

78 Kao što proizlazi iz sudske prakse Europskog suda za ljudska prava, s jedne strane, izraz „osuda" u smislu EKLJP-a odnosi se istovremeno na proglašenje krivnje, nakon što je u skladu sa zakonom utvrđeno kazneno djelo, i izricanje kazne ili druge mjere koja uključuje oduzimanje slobode (vidjeti u tom smislu ESLJP, 21. listopada 2013., Del Río Prada protiv Španjolske, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, t. 123. i navedenu sudsku praksu).

79 S druge strane, Europski sud za ljudska prava je u više navrata presudio da žalbeni postupak, ako je predviđen, mora poštovati jamstva iz članka 6. EKLJP-a, posebno kada se o pravnom lijeku koji je moguće uložiti protiv odluke donesene u prvom stupnju odlučuje s neograničenom nadležnošću, s obzirom na to da sud drugog stupnja ima nadležnost ponovno ispitati predmet, pri čemu ocjenjuje osnovanost činjeničnih i pravnih optužbi i tako odlučuje o krivnji ili nevinosti dotične osobe s obzirom na podnesene dokaze (vidjeti u tom smislu presude ESLJP-a, 26. svibnja 1988., Ekbatani protiv Švedske, CE:ECHR:1988:0526JUD001056383, t. 24. i 32.; 26. listopada 2000., Kudła protiv Poljske, CE:ECHR:1988:0526JUD001056383, t. 122.; 18. listopada 2006., Hermi protiv Italije, CE:ECHR:2006:1018JUD001811402, t. 64. i 65.; 25. travnja 2013., Zahirović protiv Hrvatske, CE:ECHR:2013:0425JUD005859011, t. 56., i 14. veljače 2017., Hokkeling protiv Nizozemske, CE:ECHR:2017:0214JUD003074912, t. 56. i 58.).

80 Iz te sudske prakse Europskog suda za ljudska prava također proizlazi da, kada su predviđena dva stupnja, okolnost da je dotična osoba stvarno mogla ostvariti svoja prava obrane u prvom stupnju ne omogućuje zaključak da je nužno koristila jamstva predviđena člankom 6. EKLJP-a ako se žalbeni postupak odvijao u njezinoj odsutnosti (vidjeti u tom smislu presudu ESLJP-a, 14. veljače 2017., Hokkeling protiv Nizozemske, CE:ECHR:2017:0214JUD003074912, t. 57., 58. i 61.).

81 Slijedom toga, za potrebe primjene okvirne odluke u slučaju u kojem je postupak obuhvaćao više stupnjeva povodom kojih su donesene uzastopne odluke, od kojih je barem jedna donesena u odsutnosti, pojam „suđenje koje je rezultiralo odlukom" u smislu članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584 treba razumjeti kao stupanj koji je doveo do posljednje od tih odluka, pod uvjetom da je predmetni drugostupanjski sud nakon ispitivanja činjeničnih i pravnih okolnosti elemenata optužbe i obrane, što po potrebi obuhvaća uzimanje u obzir pojedinačnog položaja dotične osobe, pravomoćno odlučio o krivnji te osobe i osudio je na kaznu, kao što je mjera koja uključuje oduzimanje slobode.

82 To tumačenje je u potpunosti u skladu sa zahtjevima poštovanja prava obrane koja se nastoje precizno osigurati člankom 4.a Okvirne odluke 2002/584, kao što proizlazi iz točaka 58. i 59. ove presude.

83 Naime, sudska odluka kojom se pravomoćno odlučuje o meritumu predmeta, u smislu da se protiv nje ne može uložiti nijedan redovni pravni lijek, odlučujuća je za dotičnu osobu s obzirom na to da u pogledu proglašenja krivnje i, ako je primjenjivo, određivanje kazne zatvora koju će trebati izdržati, izravno utječe na njezin osobni položaj.

84 Dotična osoba, prema tome, u tom stupnju postupka mora imati mogućnost u potpunosti ostvariti svoja prava obrane radi stvarnog iznošenja svojeg stajališta i time izvršavanja utjecaja na konačnu odluku koja može dovesti do oduzimanja njezine osobne slobode. Rezultat do kojeg navedeni postupak dovodi u tom je kontekstu bespredmetan.

85 U tim je okolnostima, čak i pod pretpostavkom da prava obrane nisu bila u potpunosti poštovana u prvom stupnju, to moguće valjano ispraviti u drugostupanjskom postupku, pod uvjetom da se njime osiguraju sva jamstva u pogledu zahtjeva pravičnog suđenja.

86 Drugim riječima, ako se osoba pojavila osobno pred sudom koji je nadležan za ponovno ispitivanje merituma predmeta, ali se nije osobno pojavila u prvom stupnju, odredbe članka 4.a Okvirne odluke 2002/584 se ne primjenjuju. Suprotno tomu, pravosudno tijelo izvršenja morat će provesti provjere predviđene navedenim člankom kada je osoba bila prisutna u prvom stupnju, ali ne i pred sudom koji ponovno ispituje meritum predmeta.

87 Tumačenjem pojma „suđenje koje je rezultiralo odlukom" iz točaka 81. do 84. ove presude se, osim toga, najbolje osigurava cilj koji se nastoji postići tom okvirnom odlukom, a koji se sastoji od olakšavanja i ubrzavanja pravosudne suradnje između država članica na temelju načelâ uzajamnog povjerenja i priznavanja, s obzirom na to da se usredotočuje na stupanj postupka koji je, nakon ponovnog ispitivanja merituma predmeta, odlučujući za osudu dotične osobe.

88 Suprotno tomu, tumačenje prema kojem bi se smatralo da odluka koja prethodi takvoj pravomoćnoj odluci također može dovesti do primjene članka 4.a Okvirne odluke 2002/584 neizbježno bi produljilo, čak i ozbiljno ugrozilo postupak predaje.

89 Osim toga, kao što to proizlazi iz točke 57. mišljenja nezavisnog odvjetnika, tekst točke (d) obrasca s jedinstvenim oblikom europskog uhidbenog naloga priložen Okvirnoj odluci 2002/584 potvrđuje da se informacije koje u njemu mora dostaviti pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog odnose samo na zadnji dio postupka u kojem je bilo odlučeno o meritumu spora.

90 U vezi s, konkretno, slučajem poput onog o kojem je riječ u glavnom predmetu, u kojem se postupak odvija u dva uzastopna stupnja, to jest u prvom stupnju nakon kojeg slijedi žalbeni postupak, samo je dakle stupanj koji je doveo do odluke donesene u žalbenom postupku relevantan za svrhe članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584, u mjeri u kojoj je taj stupanj sudovanja doveo do odluke protiv koje se ne može uložiti redovni pravni lijek i kojom je, prema tome, pravomoćno odlučeno o meritumu predmeta.

91 Slijedom toga, u predmetu poput onog u glavnom postupku, s jedne strane, pravosudno tijelo koje je izdalo uhidbeni nalog mora dostaviti informacije iz članka 8. stavka 1. Okvirne odluke 2002/584 i, s druge strane, pravosudno tijelo izvršenja ovlašteno je, u skladu s člankom 15. stavkom 2. navedene okvirne odluke, zahtijevati dostavu dopunskih informacija koje smatra nužnima da bi moglo donijeti odluku o predaji dotične osobe, u odnosu na taj žalbeni postupak.

92 Kada je riječ, konkretno, o obvezama pravosudnog tijela izvršenja, treba podsjetiti da su, zbog obvezujućeg karaktera okvirnih odluka, tijela država članica i osobito nacionalni sudovi obvezni usklađeno tumačiti nacionalno pravo (vidjeti u tom smislu presude od 16. lipnja 2005., Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, t. 34., i od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 31.).

93 Prilikom primjene članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584, pravosudno tijelo izvršenja mora, ako se osoba nije osobno pojavila u postupku koji je doveo do odluke kojom se pravomoćno odlučilo o meritumu i, slijedom toga, o njezinoj osudi, provjeriti odgovara li situacija o kojoj odlučuje jednoj od situacija opisanih u točkama (a) do (d) te odredbe.

94 Takva provjera mora biti provedena na temelju navoda koji proizlaze kako iz europskog uhidbenog naloga tako i iz eventualnih dopunskih ili dodatnih informacija koje će joj biti dostavljene na temelju članka 15. stavaka 2. i 3. Okvirne odluke 2002/584.

95 Ako se utvrdi da situacija o kojoj odlučuje odgovara jednoj od situacija opisanih u točkama (a) do (d) članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584, pravosudno tijelo izvršenja dužno je izvršiti europski uhidbeni nalog i dopustiti predaju tražene osobe, kao što proizlazi iz točaka 50. i 55. ove presude.

96 Nadalje, s obzirom na to da se člankom 4.a Okvirne odluke 2002/584 predviđa razlog za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga i s obzirom na to da su primjeri iz stavka 1. točaka (a) do (d) navedenog članka zamišljeni kao iznimke od tog razloga za moguće nepriznavanje, Sud je već presudio da pravosudno tijelo izvršenja može, čak i nakon što je utvrdilo da slučaj osobe protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog njima nije obuhvaćen, uzeti u obzir druge okolnosti na temelju kojih može biti sigurno da predaja osobe ne predstavlja povredu njezinih prava obrane (vidjeti u tom smislu presudu od 24. svibnja 2016., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, t. 50. i 51.).

97 Okvirna odluka 2002/584 tako ne sprječava pravosudno tijelo izvršenja da se uvjeri u poštovanje prava obrane dotične osobe tako da uzme u obzir sve okolnosti koje karakteriziraju predmet u kojem odlučuje, uključujući informacije kojima može sam raspolagati, ako se ne dovodi u pitanje poštovanje rokova iz članka 17. te okvirne odluke.

98 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje treba odgovoriti da, ako je država članica izdavateljica predvidjela kazneni postupak koji uključuje više stupnjeva sudovanja i povodom kojeg se tako mogu donijeti uzastopne sudske odluke od kojih je barem jedna donesena u odsutnosti, pojam „suđenje koje je rezultiralo odlukom” u smislu članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na taj način da se odnosi samo na stupanj po završetku kojeg je donesena odluka kojom se nakon ponovnog ispitivanja merituma predmeta u pogledu činjeničnih i pravnih okolnosti pravomoćno odlučuje o krivnji dotične osobe i njezinoj osudi na kaznu, kao što je mjera koja uključuje oduzimanje slobode.

99 Žalbeni postupak poput onog o kojem je riječ u glavnom predmetu načelno je obuhvaćen tim pojmom. Sud koji je uputio zahtjev treba međutim provjeriti ima li taj postupak prethodno navedene značajke.

Troškovi

100 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Ako je država članica izdavateljica predvidjela kazneni postupak koji uključuje više stupnjeva sudovanja i povodom kojeg se tako mogu donijeti uzastopne sudske odluke od kojih je barem jedna donesena u odsutnosti, pojam „suđenje koje je rezultiralo odlukom” u smislu članka 4.a stavka 1. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. treba tumačiti na taj način da se odnosi samo na stupanj po završetku kojeg je donesena odluka kojom se nakon ponovnog ispitivanja merituma predmeta u pogledu činjeničnih i pravnih okolnosti pravomoćno odlučuje o krivnji dotične osobe i njezinoj osudi na kaznu, kao što je mjera koja uključuje oduzimanje slobode.

Žalbeni postupak poput onog o kojem je riječ u glavnom predmetu načelno je obuhvaćen tim pojmom. Sud koji je uputio zahtjev treba međutim provjeriti ima li taj postupak prethodno navedene značajke.

Potpisi